

VARSINAIS-SUOMEN SAIRAANHOITOPAIIRIN U-SAIRAALAN KORVAAVA RAKENTAMINEN JUNARADAN PÄÄLLE TURUN KUPITTAALLA

HANKESOPIMUS

1 Sopimuksen osapuolet

Liikennevirasto
PL 33
00521 Helsinki
Y-tunnus 1010547-1

sekä

Turun kaupunki (jäljempänä Kaupunki)
PL 11
20101 Turku
Y-tunnus 0204819-8

2 Yhteyshenkilöt

Liikenneviraston yhteyshenkilö: Jarmo Nirhamo
Puhelin:
Sähköposti: jarmo.nirhamo@liikennevirasto.fi

Turun kaupungin yhteyshenkilö: Jouko Turto
Puhelin:
Sähköposti jouko.turto@turku.fi

3 Sopimuksen tausta ja tarkoitus

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri (jäljempänä: VSSHP) on päättänyt luopua elinkaarensa lopussa olevasta TYKS:n U-sairaalaista. U-sairaalan korvaava rakentaminen suunnitellaan nykyisen T-sairaalan ja henkilökunnan pysäköintirakennuksen yhteyteen Turku-Helsinki junaradan ja Helsinginkadun päälle Hämeentien ja Kupittaaan eritasoliittymien väliin. Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa rakennetaan rautatiealueen päälle teräsbetonitunneli, jonka päälle sairaalarakennus rakennetaan. Hankkeen kokonaislaajuudeksi on arvioitu noin 54 000 brm². Kyseessä on VSSHP:n hanke. Sairaanhoitopiirin valtuusto on 25.11.2014 hyväksynyt Hankkeen hankesuunnitelman.

1.8.2015 voimaan tulee asemakaavan (yksilöinti: xxx) mukaan sairaalan rakentaminen rautatien ja Helsinginkadun päälle VSSHP:n suunnittelemassa hankelaajuudessa on mahdollista.

Voimassaoleva asemakaava mahdollistaa (LR/u -alue) rautatien päälle rakentamisen Tykistökadun risteyssillan kaakkoispuolelta Hämeentien risteyssillalle saakka. Nykyiset sillat huomioiden näin muodostuvan tunnelin pituus voi enimmillään olla noin 575 metriä. Hämeentien ja Tykistökadun välillä päälle rakentamisen mahdollisuus rajoitetaan sekä tulevan katualueen että rautatiealueen kohdalla enintään 200 metriin. Tykistökadun sillan kaakkoispuolella säilyy nykyisen asemakaavan mahdollistama päälle rakentaminen tiealueen kohdalla noin 80 metrin matkalla.

Rakennushankkeeseen ryhtyvän tavoitteena on rakennustöiden käynnistäminen tunnelin osalta vuoden 2016 aikana, siten että sairaalan rakentaminen alkaisi 2017. Tavoitteena on sairaalan käyttöönotto vuonna 2019.

Tämän sopimuksen tarkoituksena on tehdä Hankkeen ja asemakaavan mukaisten rakennusten toteuttaminen mahdolliseksi siten, että samalla Radanpidon ja Rautatieliikenteen toimintaedellytykset turvataan. Tässä sopimuksessa sovitaan Hankkeeseen sisältyvän Suunnittelun ehdoista sekä Rakentamisen ja Tunnelin käytön aikaisten sopimusten solmisesta.

4 Kaupungin rooli Hankkeen myötävaikuttajana

Rakennushankkeeseen ryhtyvä taho on VSSHP. Turun kaupunki on Hankkeen myötävaikuttajana ja tämän sopimuksen sopijapuolena Liikenneviraston vaatimuksesta. Liikennevirasto on kaupungin ja VSSHP:n kanssa käymissään neuvotteluissa pitänyt välttämättömänä, että tällaisessa todennäköisesti hyvinkin pitkäkestoisessa sopimuksessa sillä on sopimuskumppanina yksiselitteinen mahdollisimman pysyvä yksittäinen taho, käytännössä Turun kaupungin kokoinen kunta.

Turvataksaan alueelleen tärkeän sairaalan rakentamisen Turun kaupunginvaltuusto on x.x.2015 päättänyt hyväksyä tämän sopimuksen mukaiset ehdot Turun kaupungin ensisijaisesta vastuusta koskien Hankkeesta aiheutuvia vastuita ja velvollisuuksia.

Selvyyden vuoksi todetaan, että samanaikaisesti tämän sopimuksen allekirjoittamisen kanssa Turun kaupunki solmii VSSHP:n kanssa erillisen sopimuksen, jolla se siirtää kaikki tästä sopimuksesta aiheutuvat Kaupungin ja Rakennushankkeeseen ryhtyvän oikeudet, vastuut ja velvollisuudet täysimääräisesti VSSHP:lle. Liikennevirasto on tietoinen tästä sopimuksesta eikä sillä ole huomautettavaa asian johdosta. Edelleen luovuttamisen tarkemmista ehdoista on määrätty myöhemmin kohdassa 19.

5 Sopimuksen voimassaoloaika

Tämä sopimus tulee voimaan osapuolten allekirjoituksin.

Tätä sopimusta ei voida irtisanoa yksipuolisesti vaan sopimus on voimassa pysyvästi, elleivät osapuolet kirjallisesti toisin sovi.

6 Sopimuskokonaisuus

Tämä sopimus sisältää yleiset ja ensisijaiset määräykset koskien tämän sopimuksen kohteena olevaa suunnittelua, rakentamista ja käyttöä. Tämän sopimuksen perusteella Osapuolet solmivat seuraavat sopimukset:

- Rakentamisen aikaa koskeva sopimus, jossa osapuolina ovat Liikennevirasto ja Kaupunki sekä VSSHP
- Tunnelin käytön aikaa koskeva sopimus, jossa osapuolina ovat Liikennevirasto ja Kaupunki sekä VSSHP

Tässä yhteydessä todetaan informatiivisena tietona, että lisäksi VSSHP:llä on tarkoitus tehdä Hankkeeseen liittyen seuraavat sopimukset:

- VSSHP:n ja Kuntarahoituksen välinen kiinteistöleasingsopimus, johon liittyen VSSHP ja kaupunki solmivat käyttöoikeussopimuksen Helsinginkadun päälle rakentamisesta, ja VSSHP ja Liikennevirasto solmivat käyttöoikeussopimuksen rautatien päälle rakentamisesta.
- Turun kaupungin ja VSSHP:n välinen sopimus rakentamisen ajasta ja tunnelin käytön ajasta Helsinginkadun osalta.
- Turun kaupungin ja VSSHP:n välinen sopimus tämän sopimuksen mukaisten vastuiden siirtämisestä VSSHP:lle.

7 Määritelmät

Hankkeella tarkoitetaan Turku-Helsinki rautatien ja Helsinginkadun kattamista teräsbetonitunnelilla. Ensimmäisessä vaiheessa rakennettavan tunnelin pituus väylien suunnassa on alustavien suunnitelmien mukaan noin 125 metriä nykyisen noin 60 metriä pitkän pysäköintirakennuksen jatkeeksi. Tähän sopimukseen sisältyvän tunnelijakson kokonaispituudeksi muodostuu enintään 200 m. Hankkeeseen sisältyvät kaikki ne työt ja liikennejärjestelyt, jotka ovat tarpeen liikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi, kun väylien päälle rakennetaan betonitunneli ja sairaalarakennus.

Hankkeeseen kuuluvat kaikki työnaikaiset liikennejärjestelyt ja liikenteenhallinta. Hankkeen on huolehdittava myös niistä lisäkustannuksista, jotka aiheutuvat rautatieliikenteelle liikenteensuunnittelun, liikenteenohjauksen tai sähköradan käyttökeskustoiminnan osalta.

Lisäksi Hankkeeseen kuuluu myös valmiin tunnelin edellyttämät liikenteenhallinta- ja tunnelijärjestelmät käyttöliittymineen ja tietoliikenneyhteyksineen. Hankkeeseen kuuluu rautatie-tunnelin osalta myös liikenteenohjaukseen ja sähkörataan liittyvät järjestelmät sekä rautateillä käytettävän viestintä- ja paikantamisjärjestelmään kuuluvat laitteet ja rakenteet.

Liikennejärjestelyjen ja tunnelijärjestelmien Toimenpideselvityksessä otetaan lisäksi huomioon asemakaavamuutoksen mahdollistavat tunnelijaksot (kattamisen laajuus) tilanteessa, että Kupittaa ja Itäharjun alueella toteutuvat Turun kaupungin ja Liikenneviraston kaavailemat tulevat maankäyttö- ja liikennejärjestelysuunnitelmat.

Lisäksi Hankkeeseen kuuluu rautatieliikenteen liikenteenohjaukseen, sähköradan käyttökeskukseen sekä tunnelivalvomoon tulevat varusteet ja laitteet sekä tunnelin poikkeustilanteiden edellyttämät liikennetekniset varusteet hankealueen ulkopuolella.

Hankkeeseen ei kuulu Tunnelin päälle rakennettava VSSHP:n TYKS T3 - sairaalarakennus tai muut rakenteet tai pinnoitteet.

Toimenpideselvityksellä tarkoitetaan Liikenneviraston ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ohjauksessa Hankkeesta yhteistyössä laadittua asiakirjaa, jossa selvitetään tarvittavat aluevaraukset ja vaikutukset ympäristöön sekä toteutetaan suunnittelua koskeva vuorovaikutus.

Rakennushankkeeseen ryhtyvällä tarkoitetaan Hankkeen suunnittelusta ja rakennuttamisesta vastaavaa tilaajaa. Tässä Hankkeessa Rakennushankkeeseen ryhtyvä on VSSHP.

Tunnelilla tarkoitetaan Hankkeessa rakennettavaa, rautatiealueen ja katualueen kattavaa betonirakennetta. Tunnelirakenne tukeutuu pääasiassa pilareille ja seinämäisille rakenteille sekä Rautatien reunan tonttialueille että rautatiealueelle myöhemmin tehtävän käyttöoikeussopimuksen mukaisesti. Tunneliin kuuluvat tunnelia varten rakennettavat järjestelmät lukuun ottamatta raiteistomuutoksista johtuvia rakenteita ja järjestelmiä. Tunnelilla ei tarkoiteta Tunnelin päälle rakennettavia rakennuksia, rakennelmia tai pinnoitteita.

Tunnelin käytöllä tarkoitetaan Hankkeen Rakentamisen aikana ja Rakentamisen valmistuttua tapahtuvaa Rautatiehen, Raideliikenteeseen ja Radanpitoon kuulumattomien laitteiden tai rakenteiden käyttämistä, hoitoa, ylläpitoa, korjausta, uudisrakentamista ja Hankkeeseen sisältyvätöntä Tunnelin yläpuolista rakennusten ja rakenteiden rakentamista, hoitoa, ylläpitoa, korjausta ja uudisrakentamista, mikäli edellä mainituilla toimenpiteillä tai niiden laiminlyönneillä on vaikutusta Rautatiehen, Raideliikenteeseen tai Radanpitoon. Tunnelin käyttö määritellään yksityiskohtaisesti varsinaisessa Tunnelin käyttöä koskevassa sopimuksessa.

Radanpidolla tarkoitetaan ratalain 3 §:n 1 momentin kohdan 7 mukaisesti Rautatien ja siihen liittyvän kiinteän omaisuuden suunnittelua, hankintaa, rakentamista, hallintaa, käyttöä ja kunnossapitoa sekä olemassa olevan Rautatien parantamista.

Raideliikenteellä tarkoitetaan kaikkea Rautatiellä harjoitettavaa rautatieliikennettä.

Rakentamisella tarkoitetaan kaikkea Hankkeessa tehtävää rakennustyötä, sisältäen sekä Tunnelin Rakentamisen että Hankkeesta johtuvat ja Rautatiehen kohdistuvat muutostyöt.

Rautatiellä tarkoitetaan ratalain 3 §:n 1 momentin kohdan 1 mukaisesti yksi- tai useampiraiteista rataa sekä rautatiealuetta ja sillä olevia rakennuksia, rakennelmia ja laitteita, joita tarvitaan liikenteen hoitamiseksi ja turvaamiseksi sekä kaikkea näihin liittyvää toimintaa varten.

Suunnittelulla tarkoitetaan kaikkea Hankkeessa tarvittavaa suunnittelua.

8 Myötävaikutusvelvollisuus

Osapuolten tulee myötävaikuttaa tämän sopimuksen tarkoituksen toteutumiseen vastuupiiriinsä kuuluvissa asioissa Hankkeen aikana sekä Tunnelin käytön aikana.

Mikäli Liikennevirasto päättää Rakentamisen yhteydessä tehdä sopimuksen kohteena olevalla alueella Hankkeesta johtumattomia ja Rautatiehen kohdistuvia lisämuutoksia, Liikennevirasto ilmoittaa suunnittelun aloitettuaan edellä mainituista lisämuutoksista Kaupungille ja VSSHP:lle viivytyksettä sekä keskustelee Kaupungin ja VSSHP:n kanssa lisämuutosten ajoittamisesta, jotta osapuolille aiheutuvia haittoja voidaan minimoida.

9 Toimenpideselvitys

Hankkeesta on laadittu Liikenneviraston ja Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ohjauksessa sekä Rakennushankkeeseen ryhtyvän tilaamana ja kustantamana toimenpideselvitys, jossa on selvitetty tarvittavat aluevaraukset ja vaikutukset ympäristöön. Toimenpideselvitys valmistui 13.2.2015. Toimenpideselvitys antoi lähtötiedot sairaalarakennusta koskevan kaavamuutoksen laatimista varten. Suunnittelua koskeva vuorovaikutus myös rautatien ja maantien osalta on hoidettu kaavoituksen yhteydessä, koska ratalain mukaista ratasuunnitelmaa ei ole tarkoitus laatia vaan tuottaa niiden kattamat tiedot toimenpideselvityksellä.

Toimenpideselvitystä koskevat seuraavat vaatimukset:

Toimenpideselvityksessä on laadittava nykyisten suunnittelukäytäntöjen mukaiset ratasuunnitelmaa vastaavat vaikutustarkastelut. Selvityksen tulee sisältää kuvauksen kaikista rautatiellä tarvittavista turva-, viestintä-, sähkö-, liikenteenohjaus-, seuranta- ja ohjausjärjestelyistä ja -laitteista sekä meluntorjunnasta, mahdollisten värinävaikutusten torjunnasta sekä ilman laatuun vaikuttavista seikoista, ym. vaikutuksista ottaen huomioon, että rautatien päälle ollaan sijoittamassa häiriöille erityisen herkkiä sairaalatoimintoja. Selvityksen tulee sisältää liikenteenohjauksen ja muut tarvittavat järjestelyt myös suunnittelualueen välittömässä vaikutuspiirissä. Selvitys sisältää myös kaikkien tarvittavien tutkimusten, inventointien ja mahdollisten erillisselvitysten yms. tekemisen. Selvityksessä pitää olla myös keskeiset tiedot tunnelin ja sen yläpuolella olevien rakenteiden aiheuttamista riskeistä sekä rakentamisen että käytön aikana liikenteelle, ottaen huomioon rautatieliikenteen erityispiirteet.

Myös vaarallisten aineiden kuljetusreitit ja -määrät tulee selvittää tunnelin päällerakentamisen riskejä arvioitaessa. Lähtökohtana on, että Tunnelin kautta tapahtuville vaarallisten aineiden kuljetuksille ei tulla asettamaan läpiajokieltoja tai kuljetusrajoituksia. Rakenteiden mitoituksessa tulee arvioida mm. palo- ja räjähdyskuormien tunnelille ja sen päällä sijaitsevalle rakennukselle toimintoiheen aiheutuvat riskit, samoin kuin rautatielle sekä siinä tapahtuville liikenteelle.

Väylien kuivatusrakenteet on suunniteltava siten, ettei tunnelissa ole tulvariskiä.

Selvityksellä on pystyttävä osoittamaan tunneliin liittyvien järjestelyjen turvallisuus, toimivuus ja toteuttamiskelpoisuus sekä rautatienkäyttäjien että sairaalan, ympäristön asukkaiden, ja muiden toimijoiden osalta. Esitettyjen järjestelyperiaatteiden tulee olla riittävät myös

poliisi-, palo- ja pelastusviranomaisten toimintojen ja vastuiden kannalta. Mahdollisten häiriötilanteiden hoitaminen tulee ennakoida ja suunnitella varareitit ja niiden käytön ohjaus. Normaaliajan tavanomaisten häiriöiden lisäksi tulee tarkastella vakavia onnettomuus- ja poikkeustilanteita että myös poikkeusoloja.

Turun kaupunki vastaa suhteessa Liikennevirastoon siitä, että Rakennushankkeeseen ryhtyvä on laatinut Toimenpideselvityksen edellä mainittujen ehtojen mukaisesti.

10 Kustannukset

10.1. Kaupungin sitoumus kustannusten korvaamisesta

Kaupunki vastaa kaikista tämän sopimuksen mukaisista Rakennushankkeeseen ryhtyvän veloitteiden täyttämistä aiheutuvista kustannuksista suhteessa Liikennevirastoon. Kaupungin vastuu alkaa heti, jos Rakennushankkeeseen ryhtyvä ei suorita toimenpiteitä tai maksuja Liikenneviraston asettamaan kohtuulliseen määräpäivään mennessä.

Mahdollisissa maksuhäiriö- tai laiminlyöntitilanteissa Liikennevirasto osoittaa reklamaation ja perustellun maksuvaatimuksen Kaupungille. Kaupungilla on oikeus käydä vaatimuksen johdosta neuvotteluja Liikenneviraston kanssa, tai antaa neuvottelu VSSHP:n tai nimeämänsä tehtäväksi.

Liikenneviraston tulee ilmoittaa kaupungille, mikäli se ennakoi maksuhäiriö- tai muun laiminlyöntitilanteen olevan tapahtumassa, jotta Kaupunki saa asiasta tiedon mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

10.2. Rakennushankkeeseen ryhtyvän vastuulla olevat kustannukset

Rakennushankkeeseen ryhtyvä vastaa omien kustannustensa lisäksi suorista lisäkustannuksista joita Liikennevirastolle aiheutuu tästä Hankkeesta edellyttäen, että kustannukset ovat hankkeen toteuttamisen kannalta perusteltuja ja määrältään kohtuullisia. Liikenneviraston on informoitava etukäteen Kaupunkia ja Rakennushankkeeseen ryhtyvää merkittävistä lisäkustannuksista siten kun Rakentamisen aikaa koskevassa sopimuksessa tarkemmin määritellään. Tällaisia kustannuksia ovat esim. Rakentamisen aikaan kohdistuvat Liikenneviraston etujen valvontaan liittyvät kustannukset (esim. Liikenneviraston Hankkeen ajaksi asettamat ulkopuoliset asiantuntijat ja valvojat), Hankkeesta aiheutuvat radanpidon laitteiden viankorjaukset, Liikenteen turvallisuusvirastolle Hankkeen vuoksi maksettavat lupamenettelyn kustannukset sekä tästä työstä Liikennevirastolle aiheutuvat muut todisteelliset lisäkustannukset sekä jäljempänä määritellyllä tavalla mahdolliset laadunvalvontaan liittyvät tarkistusmittausten ja kokeiden kustannukset.

Liikennevirastolla on oikeus tarvittaessa teettää Radanpidon ja Raideliikenteen turvaamiseksi tarpeelliseksi katsomiaan tarkistusmittauksia ja kokeita varmistuakseen siitä, että Liikenneviraston alueelle ulottuvat rakenteet tulevat toteutettua siten, että rakenteet täyttävät niille asetetut tekniset ja turvallisuusvaatimukset. Liikennevirastolla ei ole kuitenkaan velvollisuutta tarkistusmittausten ja kokeiden tekemiseen. Rakennushankkeeseen ryhtyvä vastaa täysimääräisesti tällaisista perustelluista kustannuksista.

10.3 Liikenneviraston vastuulla olevat kustannukset

Liikennevirasto vastaa vain muista kuin Hankkeeseen liittyvistä raiteistomuutoksista sekä näiden muutosten aiheuttamista kustannuksista. Liikennevirasto vastaa myös omistamansa Rautatien sekä tässä sopimuksessa tarkoitettussa Hankkeessa muutetun ja haltuunsa saaman Rautatien käyttö-, ylläpito-, perusparannus- ja uudistamiskustannuksista.

11 Vastuu vahingoista

11 11.1 Kaupungin sitoumus vahinkojen korvaamisesta

Kaupunki vastaa tämän sopimuksen mukaisten, Rakennushankkeeseen ryhtyvän vastuulla olevien vahinkojen korvaamisesta VSSHP:n puolesta. Mahdollisissa vahinkotilanteissa Liikennevirasto tai muu vahingonkärsijä osoittaa reklamaation ja perustellun maksuvaatimuksen Kaupungille. Kaupunki vastaa vahingon korvaamisesta, mikäli VSSHP ei ole suorittanut korvausta vaatimuksessa mainittuun eräpäivään mennessä.

Kaupungilla on oikeus käydä vaatimuksen johdosta neuvotteluja Liikenneviraston / muun vahingonkärsijän kanssa, tai antaa neuvottelu VSSHP:n tai nimeämänsä tehtäväksi.

Tämä sopimuskohta ei estä vaatimusten riitauttamista määrältään tai perusteeltaan.

Selvyyden vuoksi todetaan, että Kaupunki siirtää erillisellä sopimuksella tämän Hankesopimuksen mukaiset oikeutensa, velvollisuutensa ja vastuunsa täysimääräisesti Rakennushankkeeseen ryhtyvälle VSSHP:lle ottaen kuitenkin huomioon mitä jäljempänä kohdassa 19 on todettu.

11.2 Rakennushankkeeseen ryhtyvän vastuu

Rakennushankkeeseen ryhtyvä vastaa täysimääräisesti Hankkeesta ja Tunnelin käytöstä Liikennevirastolle ja kolmansille tahoille aiheutuvista vahingoista, ~~ellei toisin ole sovittu tämän sopimuksen mukaisesti.~~

Rakennushankkeeseen ryhtyvä vastaa kustannuksellaan lisäksi Tunnelin yläpuolisille rakenteille, rakennuksille sekä niiden käytölle tai käyttäjille aiheutuvista, enintään suunnitellun lähtötietojen mukaisista Raideliikenteen tärinä-, melu- tai runkomeluhaitoista ja vahingoista sekä niiden torjumisesta kustannuksellaan.

Rakennushankkeeseen ryhtyvän omavastuuosuudesta tiettyihin Liikenneviraston vastuupiiriin kuuluvien vahinkojen osalta on määrätty sopimuksen kohdassa [4211.3](#).

Liikenneviraston lakisääteisen vastuun perusteella mahdollisesti maksettavaksi tulevien korvausten kanavoinnin perustaksi todetaan, että Liikennevirasto on raideliikennevastuulain (113/1999) 3 §:n 3 momentin perusteella velvollinen korvaamaan vahingon, joka on aiheutunut Raideliikenteeseen käytettävästä viallisesta tai puutteellisessa kunnossa olevasta väylästä, raiteesta tai laitteesta taikka virheestä Raideliikenteen ohjauksessa. Lisäksi Liikennevirasto on rautatielain 30 §:n mukaisesti tehtävän käyttösopimuksen perusteella korvausvastuussa Raideliikenteelle aiheutetuista haitoista rautatieyrittystä kohtaan.

Koska Hanke ei ole Liikenneviraston oma Hanke eikä Liikennevirasto toimi tilaajana, rakennuttajana tai hankintayksikkönä, niin edellä lausutun perusteella on sovittu että Rakennushankkeeseen ryhtyvä vastaa täysimääräisesti Hankkeesta ja Tunnelin käytöstä Liikennevirastolle tai kolmansille aiheutetuista vahingoista.

Kaupungilla tai VSSHP:lla ei kuitenkaan ole korvausvelvollisuutta vahingosta, joka on aiheutettu Liikenneviraston tai raideliikenteen harjoittajan tahallisuudesta tai törkeästä tuotamuksesta.

Mikäli vahinko on tämän sopimuksen mukaan Rakennushankkeeseen ryhtyvän vastuulla, mutta Liikennevirasto on kuitenkin joutunut korvaamaan tällaisia vahinkoja raideliikennevastuu- tai muun lain nojalla, Rakennushankkeeseen ryhtyvä korvaa kyseiset vahingot Liikennevirastolle siten kuin jäljempänä tämän sopimuksen kohdassa [4211.3](#) on sovittu. Selvyyden vuoksi todetaan, että Rakennushankkeeseen ryhtyvän tai Kaupungin vastuu ei näissä tilanteissa voi olla suurempi kuin Liikenneviraston vastuu.

Täysimääräisyydellä tarkoitetaan sitä, että Rakennushankkeeseen ryhtyvän ollessa korvausvelvollinen vastaa se edellä mainittujen vahinkojen täydestä korvaamisesta ~~siten, kuin raideliikennevastuulaissa, rautatielaissa ja muussa lainsäädännössä säädetään ja~~ mahdollisen vakuutuksen enimmäiskorvauksen rahamäärästä riippumatta.

Raideliikenteen harjoittajan ja Liikenneviraston välillä solmitaan rautatielain 30 §:n tarkoittama käyttösopimus vuosittain. Mikäli Liikennevirasto maksaa käyttösopimuksen perusteella Hankkeesta tai Tunnelin käytöstä aiheutuvia korvauksia Raideliikenteen harjoittajalle, Liikennevirastolla on oikeus periä Rakennushankkeeseen ryhtyvältä maksamansa käyttösopimuksen mukaiset korvaukset sekä muut mahdolliset Liikennevirastolle aiheutuneet välittömät todisteelliset kulut (henkilöstö- ja kalustojärjestelyt, tiedotus jne.).

Liikenneviraston tulee ilmoittaa ja kuulla Kaupunkia ja Rakennushankkeeseen ryhtyvää kolmansien tahojen vaatimuksista, joita Liikennevirastolle esitetään tähän Hankkeeseen perustuen ja jotka johtuvat Kaupungin tai Rakennushankkeeseen ryhtyvän toimista tai laininlyönneistä. Ilmoitus on annettava sekä Kaupungille että Rakennushankkeeseen ryhtyvälle ensi tilassa.

11.3 Liikenneviraston vastuu vahingoista raideliikennevastuulain perusteella

Liikennevirasto vastaa raideliikennevastuulain mukaisesti vastuupiiriinsä kuuluvista vahingoista seuraavin rajoituksin:

Mikäli Liikenneviraston vastuupiiriin kuuluva vahingon aiheuttava tapahtuma on enintään Suunnittelun mitoitusnopeuden, Suunnittelun lähtökohtana olevan palokuorman ja muun vahingon aiheuttavaan tapahtumaan liittyvän Radanpidon lähtötietona olevan Suunnittelun lähtökohdan suuruinen, mutta tunnelin tukirakenteiden yläpinnan yläpuolisille rakenteille (liite 1) tai Tunnelin päällä oleville rakennuksille aiheutuu tapahtumasta vahinkoa, vastaa Rakennushankkeeseen ryhtyvä vahingon aiheuttamista kustannuksista omavastuusuuden määrällä. Omavastuun määrä on 100 euroa/kem². Omavastuun enimmäismäärä on vuosikohtainen. Omavastuuta laskettaessa huomioidaan rautatiealueen päälle rakennetut kerosneliömetrit. Selvyyden vuoksi osapuolet toteavat, että Liikennevirasto vastaa vahingosta aiheutuvista kustannuksista raideliikennevastuulain nojalla Omavastuun ylittäviltä osin.

Mikäli Liikenneviraston vastuupiiriin kuuluva vahingon aiheuttava tapahtuma ylittää voimakkuudeltaan Suunnittelun mitoitusnopeuden, Suunnittelun lähtökohtana olevan palokuorman tai muun vahingon aiheuttavaan tapahtumaan liittyvän Radanpidon lähtötietona olevan Suunnittelun lähtökohdan, Liikennevirasto vastaa syntyneistä vahingoista täysimääräisesti raideliikennevastuulain 12 §:n mukaisesti.

Selvyyden vuoksi todetaan, että Liikennevirasto ei raideliikennevastuulain perusteella vastaa missään tapauksissa varallisuusvahingoista.

12 **Rakentamisen pysyvä keskeytyminen**

Mikäli Rakentaminen keskeytyy pysyvästi, Kaupunki vastaa siitä, että Rakennushankkeeseen ryhtyvä huolehtii kesken jääneen rakennustyön lopettamisesta siten, että rakennustyömaasta, rakenteista tai rakennuksista taikka niiden osista ei aiheudu haittaa tai vaaraa Rautatielle tai rautaliikenteelle eikä lisäkustannuksia Rautatien myöhemmälle kehittämiselle tai Rautatien kunnossapidolle. Keskeytyminen katsotaan pysyväksi, jos rakentaminen ei edisty kahdentoista (12) kuukauden aikana, ellei osapuolten välillä toisin sovita.

Kaupunki vastaa siitä, että Rakennushankkeeseen ryhtyvä kustannuksellaan purkaa pysyvästi kesken jääneet tai käyttökelvottomat rakenteet tai rakennukset erikseen sovittavalla tavalla ja erikseen sovittuun aikataulun mukaisesti, ellei osapuolten välillä muuta sovita.

13 **Ehdot Hankkeen Suunnittelulle**

Kaupunki vastaa siitä, että Rakennushankkeeseen ryhtyvä vastaa Hankkeessa tarvittavasta Suunnittelusta.

Suunnittelussa on noudatettava Liikenneviraston voimassaolevia suunnittelu- ja turvallisuusohjeita sekä huomioitava Rautatiealueella ja sen läheisyydessä tapahtuvassa toiminnassa noudatettavat säädökset, määräykset, ohjeet ja turvallisuuskäytännöt.

Kaupunki vastaa siitä, että Rakennushankkeeseen ryhtyvä hyväksyttää Rakentamiseen liittyvät suunnitelmat riippumattomalla konsultilla vastaavalla menettelyllä kuten Liikenneviraston omissa hankkeissakin. Hyväksytettävät suunnitelmat ja menettelytavat määritetään Rakentamisaikaa koskevassa sopimuksessa.

Hankkeen Suunnittelussa on huomioitava radan läheisyys ja Rautatien päälle rakentamisesta aiheutuvat seikat, esim. melu ja värinä.

14 Ehdot Hankkeen mukaiselle Rakentamiselle

Rakentamisessa on huomioitava Rautatiealueella ja sen läheisyydessä tapahtuvassa toiminnassa noudatettavat määräykset, ohjeet ja turvallisuuskäytännöt. Rakentamisessa tulee noudattaa Liikenneviraston turvallisuusvaatimuksia Kupittaan -hankkeessa (liite 2).

Kaupunki vastaa siitä, että Rakennushankkeeseen ryhtyvä noudattaa seuraavia tämän sopimuksen Rakentamista koskevia ehtoja:

Rakennushankkeeseen ryhtyvä sitoutuu noudattamaan Rakentamisessa vastaavia työturvallisuusmenettelyjä kuin Liikenneviraston hankkeissa.

Rakennushankkeeseen ryhtyvä vastaa kaikista Rakentamiseen liittyvistä raiteistomuutoksista, olemassa olevien rakenteiden, johtojen ja putkien siirtämisestä ja muista tarvittavista Radanpidon töistä, kuten rakentamisalueen työnaikaisesta kunnossapidosta. Rautatiehen saa käyttää vain Liikenneviraston hankkeissaan yleisesti hyväksymiä ratamateriaaleja.

Rakennushankkeeseen ryhtyvä vastaa Rakentamisen aikaa koskevassa sopimuksessa määritellyistä Tunnelille ja Tunnelin alle tulevien valvonta-, pelastus- ja sammutusjärjestelmien Rakentamisesta ja Käytöstä sekä niihin liittyvästä pelastus- ja turvallisuussuunnittelusta.

Rakentaminen on suunniteltava ja toteutettava niin, että Raideliikennettä ei vaaranneta tai aiheuteta haittaa Raideliikenteelle ja Rautateiden kunnossapitoon liittyville töille eikä liikenteenohjaukselle yhteisesti hyväksytyissä toteutussuunnitelmissa sallittua laajemmin. Haittojen ja niiden aiheuttamien kustannusten minimointiin on osapuolilla myötävaikutusvelvollisuus.

Rakennushankkeeseen ryhtyvä vastaa Hankkeeseen kuuluvien rakennustöiden Suunnittelusta ja neuvotteluista Liikenneviraston liikennesuunnittelun kanssa. Samoin Rakennushankkeeseen ryhtyvä vastaa kustannuksellaan kaikista Hankkeeseen liittyviin raiteistomuutoksiin liittyvistä lupamenettelyistä kuten esimerkiksi lupahakemusten valmistelusta.

Rakennushankkeeseen ryhtyvä laatii suunnitelman Rautateihin kuuluvien valmiiden rakenteiden ja laitteiden luovuttamisesta Liikennevirastolle. Suunnitelmassa määritellään katselmuksiin, hyväksyntöihin, dokumentointiin, aikatauluihin ja menettelyihin liittyvät asiat.

Liikenneviraston omistukseen jäävien Hankkeessa rakennettavien rakenteiden ja laitteiden takuu-aika on kaksi (2) vuotta.

Rakentamiseen liittyvät menettelyt ja velvoitteet sovitaan näiden yleisperiaatteiden mukaisesti yksityiskohtaisemmin Rakentamisen aikaa koskevassa sopimuksessa.

15 Ehdot Hankkeessa rakennettavan Tunnelin käytölle

Hanke ja Tunnelin käyttö eivät saa estää tai haitata Rautatien kunnossapitoa eikä Raideliikenteen esteetöntä toteutumista osapuolten välisissä sopimuksissa sovittua laajemmin. Liikennevirasto vastaa Rautatien ja Liikenneviraston käytössä olevien alueiden, laitteiden ja

järjestelmien kunnossapidosta. Kaupunki vastaa siitä, että Rakennushankkeeseen ryhtyvää on huolehtinut Tunnelin ja siihen liittyvien rakenteiden, laitteiden sekä järjestelmien kunnossapidosta siten kuin Tunnelin käytön aikaa koskevassa sopimuksessa määriteltä.

Tunnelin ja sen rakenteiden, laitteiden sekä järjestelmien tulee olla voimassa olevien säästösten, viranomaismääräysten ja Liikenneviraston sekä muiden viranomaisten antamien ohjeiden mukaisia.

Tunnelin käyttöön liittyvät menettelyt ja velvoitteet sovitaan yksityiskohtaisemmin Tunnelin käytön aikaa koskevassa sopimuksessa.

16 Ehdot turvallisuuden- ja riskienhallinnan toteuttamiselle Hankkeessa

Kaupunki vastaa siitä, että Rakennushankkeeseen ryhtyvää noudattaa kulloinkin voimassa olevia Liikenneviraston turvallisuutta ja riskienhallintaa koskevia ohjeita.

Liikenneviraston nimeämällä valvojilla ja turvallisuusorganisaatioon kuuluvilla henkilöillä on oikeus tehdä turvallisuusvalvontaa Hankkeeseen kuuluvalla työmaalla Liikenneviraston käytäntöjen mukaisesti.

17 Vakuudet ja vakuutukset

Kaupunki vastaa siitä, että Rakennushankkeeseen ryhtyvällä ja sen sopimuskumppaneilla on Hankkeen Suunnittelussa, Rakentamisessa ja Tunnelin käytössä yleisesti tarvittavat sekä lakisääteiset vakuutukset.

Liikennevirasto ei vaadi Kaupungilta vakuuksia.

18 Kiinteistövero

Kaupunki vastaa siitä, että VSSHP korvaa täysimääräisesti Liikennevirastolle Hankkeen tai sen yhteydessä taikka myöhemmin tunnelin päälle rakennettavien rakennuksien tai rakennelmien johdosta Liikennevirastolle mahdollisesti aiheutuvan kiinteistöveron. Korvausvelvollisuus ei koske Liikenneviraston hankkeita.

19 Omistusoikeus sekä yllä- ja kunnossapito

Liikennevirasto omistaa sekä yllä- ja kunnossapitää olemassa olevat sekä Hankkeessa muutetut ja Liikennevirastolle luovutetut Rautatien laitteet ja rakenteet. Suomen valtio (Liikennevirasto) omistaa Rautatien maa-alueen sekä Rautatien rakenteet ja laitteet.

Rakennushankkeeseen ryhtyvää luovuttaa Rautatien laitteisiin tai rakenteisiin tehdyt, Hankkeesta johtuvat muutokset Suomen valtion omistukseen sen jälkeen, kun Hanke on valmistunut. Mahdollisesta omistus- tai hallintaoikeuden aikaisemmasta luovutuksesta sovitaan erikseen siten, kuin kohdassa 14 on määriteltä.

Rakennettava teräsbetoninen Tunneli on osa Helsinginkadun ja junaradan päälle rakennettavan sairaalarakennuksen ja sen piha-alueen perustuksia. VSSHP omistaa kaikki Tunnelin teräsbetonirakenteet, ellei VSSHP siirrä omistusoikeuttaan eteenpäin

20 Ehdot Hankkeen kohteena olevan alueen edelleen luovuttamiselle

Kaupungilla on oikeus siirtää kaikki tässä sopimuksessa mainitut Kaupunkia ja Rakennushankkeeseen ryhtyvää koskevat oikeudet, vastuut ja velvoitteet täysimääräisesti VSSHP:lle.

VSSHP:lla puolestaan on oikeus siirtää Hankkeessa rakennettavan Tunnelin omistusoikeus Kuntarahoitukselle myöhemmin solmittavan kiinteistöleasingsopimuksen mukaisesti. Tästä sopimuksesta aiheutuvat Rakennushankkeeseen ryhtyvän ja Hankkeen päätoteutta-

jan vastuut, velvoitteet ja oikeudet säilyvät kuitenkin VSSHP:lla, samoin kuin Kaupungilla säilyy vastuu siitä, että VSSHP täyttää tässä sopimuksessa Rakennushankkeeseen ryhtyvälle asetetut vastuut ja velvoitteet.

Mikäli Tunnelin omistusoikeus siirretään muulle taholle kuin edellä mainituin tavoin Kuntarahoitukselle, on Kaupungin huolehdittava, että VSSHP siirtää tämän sopimuksen sekä muiden sopimuskokonaisuuteen kuuluvien sopimusten mukaiset Kaupungille tai Rakennushankkeeseen ryhtyvälle kuuluvat velvoitteet edelleen kyseiselle maa-alueen, rakenteen tai rakennuksen uudelle omistajalle tai haltijalle. Siltä osin kun VSSHP ei ole näitä velvoitteita siirtänyt eteenpäin, vastaa Kaupunki edelleen näistä velvoitteista. Mikäli uusi omistaja tai haltija ei vastaa hänelle näin siirretyistä velvoitteista, vastaa Kaupunki edelleen sopimuksen mukaisista velvoitteista Liikennevirastolle tai kolmannelle osapuolelle.

12 Sopimuksen raukeaminen

Tämä sopimus raukeaa, jos TYKS:n U-sairaalaa korvaavaa sairaalaa ei VSSHP:n toimesta päätetä toteuttaa.

13 Sopimuksen muuttaminen

Tätä sopimusta voidaan muuttaa vain kirjallisesti kaikkien osapuolten allekirjoituksin.

Osapuolet toteavat, että tätä sopimusta solmittaessa Suomessa ei ole voimassa olevaa lainsäädäntöä radan päälle rakentamiseen liittyviin vastuukysymyksiin tai ns. 3D-hallintaoikeuteen ja siihen liittyviin kirjauksiin liittyen. Mikäli lainsäädäntö tältä osin muuttuu tämän sopimuksen voimassaoloaikana, osapuolet sitoutuvat neuvottelemaan vilpittömässä mielessä sopimusmuutoksista tähän ja/tai muihin samaan sopimuskokonaisuuteen kuuluviin sopimuksiin siten, että sopimuskokonaisuus ja osapuolten oikeudet ja/tai velvollisuudet (mukaan lukien näihin liittyvät kirjaukset, kuten esimerkiksi kiinteistörasitteet) muutetaan mahdollisimman pitkälle vastaamaan uutta lainsäädäntöä.

21 Erimielisyyksien ratkaiseminen

Mahdolliset erimielisyydet pyritään ratkaisemaan yhteisesti sopimalla. Mikäli yhteisymmärrykseen ei päästä, niin erimielisyydet ratkaistaan ensimmäisenä oikeusasteena Helsingin käräjäoikeudessa.

22 Sopimuskappaleet

Tätä sopimusta on tehty kaksi samanlaista kappaletta, yksi kummallekin sopimusosapuolelle.

_____ xx.xx.2015

Liikennevirasto

Turun kaupunki

_____

_____

Liitteet:

1. Suunnitteluperusteet

2. Liikenneviraston vaatimukset hankkeelle, turvallisuus ja riskienhallinta

3. Tunnelirakenteen poikkileikkaus